

מנה בדת

לע"נ הגאון רבי שמואל יעקב בן
רבי יששכר דב בורנשטיין זצוק"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@ GMAIL.COM

גליון 19 פרשת אמור תש"פ

שבת סה-עא

כדי להוציאו בהערמה לבנה הקטן, וספק זה בין למ"ד שמערימים בדליקה שיקח יותר מצרכו שאם לא מתירים לו יבא לכבות, ואף למ"ד שאין מערימים כי זה דרך הוצאה אך לפרוץ באגוז יהיה מותר שאינו דרך הוצאה, ונשאר בתיקו.

משנה לר"מ קטוע רגל יוצא בקב שלו,

דף סו אך ר' יוסי אוסר ואם יש בקב בית קיבול לכתיתים של בגד רך טמא, וגם הסמוכות של הקיטע טמאים מדרס ומותר לצאת בהם בשבת, ומותר ליכנס בהם לעזרה שאינם מנעל, כסא של הקיטע וסמוכות שלו טמאים מדרס ולא יוצאים בהם בשבת **גמרא** רבא הסתפק במשנה אם ר' יוסי הוא המתיר או שהוא אוסר, עוד שאל רבא מה ההלכה, שמואל גרס בר"מ אין הקיטע יוצא ור' יוסי מתיר וכן אמר רב הונא, ואמר רב יוסף שכך צריך לגרוס כיון ששמואל ורב הונא למדו כך, ורבא בר שירא הקשה שרב חנן בר רבא שנה לחייה בר רב לפני רב ורב סימן להם להפך שר"מ מתיר ור' יוסי אוסר והסימן לכך ס' ס' שר' יוסי שס' בשמו אוסר, וגם שמואל חזר בו שהרי שנינו שיבמה שחלצה בסנדל של עץ או של שמאל בימין כשר ואמר שמואל שזה דעת ר"מ שקיטע יוצא בקב שלו וסנדל עץ נחשב סנדל, וגם רב הונא חזר בו שכתוב בברייתא שסנדל של סיידים טמא מדרס ואשה חולצת בו ויוצאים בו בשבת לדעת ר"ע ואומר רב הונא שר"מ הודה לו ור' יוסי לא הודה ורואים שרב הונא סובר שר' יוסי אוסר, ולרב יוסף, ר' יוחנן בן נורי הוא החולק, שר"ע מטמא כוורת של קש ושפופרת של קנים ור' יוחנן בן נורי מטהר שאין דרך לעשות בכך וגם כאן אין דרך לעשות מנעל לא מעור.

סנדל של סיידים מטמא מדרס שלפעמים הולך בו הסייד עד שמגיע לביתו.

לאבוי כשיש בית קיבול כתייתו בד מטמא רק טומאת מת ולא טומאת מדרס, ולרבא טמא גם מדרס, ורבא הוכיח ממה ששנינו שעגלה של קטן טמאה מדרס שלפעמים הוא יושב עליה ואותו דבר בקב הזה, ואבוי מחלק שבעגלה של קטן נסמך עליה וכאן אינו נסמך על קב זה, ואבוי הוכיח ממה ששנינו שמקל של זקנים טהור מכלום, **עמוד ב** ורבא מחלק שזה עשוי רק לתקן בו את פסיעותיו ולזקוף את קומתו אך כאן זה עשוי גם לסמיכת הקיטע.

תלמיד אחד שנה לפני ר' יוחנן שנכנסים עם הקב לעזרה ואמר לו ר' יוחנן הרי אשה חולצת בו וא"כ ודאי הוא מנעל שאין להכנס עמו לעזרה.

לוקטמין לר' אבהו זה חמור שעושים לשאת על כתפו כדי לצחוק עמו, ורבא בר פפא מבאר שזה מגפים שהולכים במקום טיט ורב הונא מפרש שזה מסיכה שקושרה בפרצוף להפחיד בה קטנים.

משנה בנים יוצאים בקשרים ובני מלכים יוצאים בזגים וזה מותר לכל אדם רק דיברו בהווה שבני מלכים רגילים בכך, **גמרא** רב יהודה מפרש קשרים שקושרים בצואר לרפואה, אמרה אומנתו של אבוי שג' קשרים מעמידים את החולי וה' קשרים מרפאים וז' קשרים טוב אפילו לכשפים, ואמר רב אחא בר יעקב שזה

דף סה לת"ק מי שבגדיו נרטבו יכול לשטחם בחמה אך לא בפרהסיא ור"א ור"ש אוסרים לגמרי שמה שנאסר משום מראית העין אסור גם בציניעא.

לרמי בר יחזקאל, אשה יוצאת במוך דוקא כשקשור באזנה, ובמוך שבסנדלה דוקא כשהוא קשור לסנדלה.

במה ששנינו במוך שהתקינה לנדתה סבר רמי בר חמא שמדובר דוקא כשהוא קשור לירכה, ורבא אומר שגם באין קשור מותרת לצאת בו שהיא לא תקחנו ביד שהוא מאוס, ור' ירמיה הסתפק כשעשתה לאותו מוך של נדתה בית יד להוציאו שאינו מאוס להוציאו כך, ור' אבא התיר וכן אמר ר"נ בר אבא בשם ר' יוחנן שמותר, ר' יוחנן יצא לביהמ"ד במוך באזנו, וחביריו חולקים עליו ואסור באינו קשור, ור' ינאי יצא כך בכרמלית וכל דורו חולקים עליו, ור' יוחנן יצא במהודק באזנו ולכן אין צריך לקשור, ורמי בר יחזקאל שהתיר רק בקשור באזנו דיבר באופן שאינו מהודק ולכן צריך קשירה.

יוצאה בפלפל להעביר את ריח הפה ובגלגל מלח שעושים לחולי השיניים וכן יוצאת בכל דבר שנותנת לפיה כגון זנגביל או קינמון.

רבי מתיר שן תותבת וחכמים אוסרים ונחלקו בשל זהב, ובשל כסף מותר לכו"ע שדומה לשאר שיניה, ודעת ר"א ור"ש בן ר' אלעזר כרבי שדבר שמתגנה בו לא חששו שתורידנו, שר"א התיר בצלוחית של פלייטון ור"ש בר"א התיר בתכשיט שהוא למטה מהסבכה ואסר לצאת בתכשיט שהוא למעלה מהסבכה.

משנה אשה יכולה לצאת בסלע שעל הצינית, ולכנות קטנות מותר לצאת בחוט או בקיסם שבאזניהם שעשאוהו שלא יסתם החור, ערביות יוצאות רעולות ומדיות פרופות וכל אדם מותר כך אלא שחכמים דיברו במי שרגילותו כך, וכן פורפת באבן או אגוז או מטבע אך לא תפרוף בשבת לכתחילה. **גמרא** צינית במשנה היא מכה שתחת פרסת הרגל, ולא שמים שם דבר קשה אחר כגון חרס וגם לא טס מתכת בגלל הלחלוחית, ואמנם בשביל הצורה מספיק צורה מעץ אמר אבוי שבמטבע סלע יש את כל המעלות הללו.

אבוי של שמואל לא התיר לכנותיו ללכת בחוטים צבעוניים שבאזניהם בשבת, שהוא חשש שהם ישלפו אותם והמשנה התירה בחוט שאינו ליופי. והוא לא התיר להם לישון זו עם זו ולא בגלל שסבר כרב הונא שנשים המסוללות זו בזו פסולות לכהונה **עמוד ב** אלא שלא יהיו רגילות לגוף זר, והוא עשה להן מקוה בניסן לטהרה כיון רבו מי הגשמים בנהר על מי הנביעה ואינו כשר לטבילה, ולכן רב אמר שאם יורד גשם בא"י העד לכך הוא נהר פרת, שמימיו מגיעים מכיוון א"י, ובתשרי יכלו לטבול בנהר שעדיין אין מי גשמים, והוא עשה להן מחצלות בנהר לצניעות, והוא חולק על שמואל שסובר שהנהר מתברך מעצמו ולא ממי גשמים וגם בניסן אפשר לטבול בנהר, ושמואל עצמו אמר אחרת שנהר פרת מטהר בזחילה רק בתשרי שאין מי גשמים.

אשה לא תפרוף לכתחילה, ואמנם ברישא כתוב פורפת אמר אבוי שבסיפא מדובר במטבע, אך אגוז ואבן פורפת אף לכתחילה ואבוי הסתפק אם מותר לאשה לפרוף בשבת באגוז

דוקא כשלא ראו שמש או ירח וגשם ולא שמעו קול ברזל ותרנגולת ופסיעות, ור"נ בר יצחק דוחה שא"כ אין אפשרות לעשות רפואה זו, לטעם הנ"ל גם בנות יצאו בכך ואף גדולים, ואבין בר הונא מפרש בשם רב חמא בר גוריא שיש לפרש קשרים שעושים לבן שיש לו געגועים על אביו לוקח רצועה ממנעל ימין וקושר לו בשמאלו ור"נ בר יצחק אמר שהסימן לכך זה תפילין ואם הופך את הסדר הוא סכנה.

עוד אמר אבין בר הונא בשם ר' חמא בר גוריא שמותר לעשות כוסות רוח בטבור ומותר לסוך שמן ומלח וכן עשו בבית רבי לר' חייא ובבית ר' חייא עשו לרב שכשהם התבשמו היו סכים שמן ומלח בתוך כף ידיהם ורגליהם ואומרים כמו ששמן זה צלול כך יצלל יינו של פלוני, וכן אמרו על מגופת החבית שמו שצלולה המגופה כך יצלל יינו של פלוני, ועוד אמר שמותר לחנק צואר כשיצאה מפרקתו בשבת, וכן מותר ללפף התינוק שנולד בשבת ליישב פרקי אבריו רב פפא שנה את שתי השמועות שאמרו בשם ר' חמא בר גוריא באמוראים בני פלוני ורב זביד שנה רק אחד בכך אחד שאת הראשון אמר אבין בר הונא ואת השני אמר רבה בר בר חנה שמותר ללפף התינוק בשבת,

אומנתו של אביו אמרה שבלחישות לרפואה אומרים את שם האם ואת הקשרים עושים דוקא בשמאל, והמנין שמפורש כמו שמפורש ומה שלא מוזכר מנין, מ"א פעמים.

מותר לצאת באבן תקומה ולר"מ מועיל אף דבר אחר כמשקלה ולא שהאשה כבר הפילה אלא שלא תפיל ואפילו עדיין אינה מעוברת שלא תתעבר ותפיל, ודוקא ששקל כך מעצמו ולא כשכיוונו לשקלו כך.

עוד אמרה אומנתו של אביו שלקדחת בת יום יקח מטבע זוז לבן וילך למקום שמייבשים את הים לעשות מלח וישקול משקלו במלח ויצרור בחלל הצואר בחוט שיער ואם לא, ילך על פרשת דרכים וכשיראה נמלה גדולה שנושאת משא יקח אותה ויתננה בקנה של נחושת ויסתום בעופרת ויחתום בס' חותמות וינענע וישא אותו ויאמר משאך עלי ומשאי עליך ולרב אחא בר רבא לא יאמר כך שאולי כבר עשו כך בנמלה זו אלא יאמר משאי ומשאך עליך, או שיקח כד חדש וילך לנהר ויאמר נהר נהר הלויני כד מים לדרך שהזדמנה לי ויחזירנו על ראשו ז' פעמים ויזרקנו לאחוריו ויאמר נהר נהר קח את המים שהבאת לי שהדרך שהזדמנה לי ביומה באה וביומה הלכה,

דף סז לשחפת שלישיית שבאה אחת לג' ימים יביא ז' ענבים מז' דקלים וז' קיסמים מז' קורות וז' יתידות מז' גשרים וז' פחמים מז' תנורים ויקח עפר מתחת ז' צירי דלתות, וזפת מז' ספינות וז' גרעיני כמון, וז' שערות מזקן כלב זקן ויצררם בחלל הצואר בחוט שיער. **לקדחת** של כל הגוף יקח סכין ברזל וילך למקום סנה ויקשור בו חוט שיער ויפגום בו ויאמר את הפסוק וירא מלאך ה' אליו, ולמחרת יפגום שוב ויאמר את הפסוק ויאמר משה אסורה נא ואראה, ולמחרת יפגום שוב ויאמר את הפסוק וירא ה' כי סר לראות ור' אחא בר רבא מקשה שיאמר את הפסוק ויאמר אל תקרב הלום, ולדעתו ביום הראשון יאמר את הפסוק וירא מלאך ה' אליו ויאמר משה, ולמחרת יאמר את הפסוק וירא ה' כי סר לראות, ולמחרת יאמר את הפסוק ויאמר ה' אליו אל תקרב הלום, וכשמפסיק החולי ישפיל את הסנה ויחתכנו ויאמר הסנה הסנה לא משום שגבוה אתה השרה ה' שכנינתו עליך וכמו שראתה האש את חנניה מישאל ועזריה וסרה מהם כן תראה האש את פלוני בן פלונית ותברח ממנו. לחולי **סימטא** שהוא סוג שחין, יאמר את הלחש בז בזייה מס מסיא כס כסיא שלאי

ואמרלאי אלו המלאכים שנשלחו מסדום לרפאות השחין הכואב בזך בזיך בזבזיך מסמסיך כמון כמיך תשאר במראך ובמשומך שלא תתרחב לא תוליד עוד כקלוט וכמו פרדה שאינה פרה ורבה לא תפרה ותרבה בגוף של פלוני בן פלונית.

לכיפה אבעבועות, יאמר חרב שלופה וקלע נטושה לא שמו, יוכב חולין מכאובין.

לשד שבא בו יאמר לחש, הוית דפקיק דפקיק הוית מקולל שבור ומשומת בשמתא אותו שד ששמו בר טיט בר טמא בר טינא כשמגז מריגז ואיסטמאי,

לשד של בית הכסא יאמר, על קרקפתו של ארי זכר ובחוטם לביאה מצאתי לשד בר שריקא פנדא, בערוגה של כרתי הכתיו ובלחי חמור הלקתיו.

בני מלכים יוצאים בזגים וכן כל אדם, לר' אושעיא המשנה היא כדעת ר"ש שכל ישראל כבני מלכים, ורבא אומר שמדובר בזוג התפור בכסותו ומותר גם לרבין.

משנה לר"מ מותר לצאת בביצת החרגול ובשן שועל ובמסמר מהצלוב בשביל רפואה ולחכמים אסור אף בחול שזה דרכי האמורי. **גמרא** ביצת החרגול עשויה לחולי האוזן ותולה באזנו, ושן שועל הוא עבור שינה: של שועל חי כדי שלא יישן ושל מת שמי שלא ישן שיישן.

מסמר מהצלוב הוא לרפאות מכה מברזל, לאביו ורבא דבר שהוא משום רפואה אין בו איסור דרכי האמורי ומשמע שדבר שאין בו רפואה אסור משום דרכי האמורי אך קשה מה שהתירו לצבוע אילן שמשיר פירותיו בצבע אדום, ואמנם לשים בו אבנים מוכן שזה מחליש אותו ולא ישיר הפירות, אך בצביעה לכאורה אין רפואה אלא עושים כן כדי שיהיה ניכר ואנשים יתפללו עליו, כמו שנאמר שמצורע טמא יקרא להודיע צערו לרבים שיבקשו עליו רחמים, ואמר רבינא שמתעם זה דקל המשיר פירותיו מניחים עליו אשכול תמרים כדי שיתפללו עליו. **תנא** אחד שנה לפני ר' חייא בר אבין שבכל הדברים יש דרכי האמורי מלבד אדם שיש לו עצם בגרונו שמביא מהמין שאכל ומניח בקדקדו ואומר חד חד נחית בלע בלע נחית חד חד, ולעצם דג שיושב בוושט שלו יאמר ננעצתה כמחט ננעלת כתרים שי שי.

עמוד ב האומר גד גדי יתמזל מזלי ולא יהיה עייף אשכי ובושכי אסור באיסור דרכי האמורי ור' יהודה מוסיף שהמלה גד הוא לשון ע"ז שכתוב העורכים לגד שולחן, אם הוא ואשתו מתחלפים בשמותיהם יש בו משום דרכי האמורי, וכן האומר דונו דני, ור' יהודה אומר שדן זה לשון ע"ז שכתוב הנשבעים באשמת שומרון ואמרו חי אלוהיך דן, האומר לעורב צרח ולעורבת שריקי והחזירי זנבך לטובה יש בו משום דרכי האמורי, וכן האומר שחטו תרנגול שקרא בלילה ותרנגולת שקראה כתרנגול, וכן האומר אשתה ואותיר, וכן המקבעת ביצים בקיר לאחר בקיעת האפרוחים, וכן המערכב בקדרה לפני האפרוחים וכן הרוקדת או מונה שבעים ואחד לאפרוחים שלא ימותו, וכן הרוקדת כשעושה כותח וכן המשתיקה כשעושה עדשים והצווחת לגריסים, וכן המשתינה לפני הקדרה כדי שתתבשל מהר, אך מותר לתת בקדירה קיסם של עץ תות ושברי זכוכית כדי למהר בישולה, וחכמים אוסרים בשברי זכוכית מפני הסכנה, מותר לתת בול של מלח לנר כדי שיאיר וידליק, וכן נתנים טיט וחרסית תחת נר כדי שיאריך בהדלקתו, רב זוטרא אומר המכסה נר שמן ומגלה נר של נפט עובר בכל תשחית שדולק פחות זמן, מותר לומר על יין לחיי חכמים ואין בזה דרכי האמורי וכן עשה ר"ע במשתה בנו שעל כל כוס יין הוא אמר

היין לחיים לפה חכמים ותלמידיהם.

פרק כלל גדול

משנה כלל גדול בחיוב חטאת בשבת שאם שכח שיש שבת ועשה הרבה מלאכות בהרבה שבתות חייב רק חטאת אחת, ואם יודע שיש שבת ועשה הרבה מלאכות בהרבה שבתות חייב על כל שבת ושבת ואם הוא יודע שהוא שבת ועשה הרבה מלאכות בהרבה שבתות חייב על כל אב מלאכה,

דף סח אם עשה הרבה מלאכות מעין מלאכה אחת חייב חטאת אחת **גמרא** אם נאמר שהמשנה אומרת כלל גדול שהיא רצתה לכתוב עוד כלל אחד וגם בשביעית כתבו כך כי יש עוד כלל נוסף, אך קשה שלענין מעשר כתוב כלל נוסף ובכל זאת לא כתבו כלל גדול, ויש לומר שכתבו כאן ובשביעית כלל גדול שיש אבות ותולדות, ובאמת בר קפרא שנה גם לענין מעשר כלל גדול למרות שאין שם אבות ותולדות, והמשנה אומרת כלל גדול לומר שגדול עונש שבת משביעית שהוא גם בתלוש וגם במחובר ואיסורי שביעית הם רק במחובר, ושביעית חמורה ממעשר שאיסורה הוא גם במאכל אדם וגם במאכל בהמה ומעשר הוא רק במאכל אדם, ולבר קפרא עונש מעשר גדול מפאה, שהיא רק בדבר שהוא אוכל ונשמר וגידולו מן הארץ ולקיטתו כאחת ומכניסו לקיום, **אוכל** למעט ספיחי סטיס וקוצים שאינם אוכל, **נשמר** למעט הפקר, **גידולו מן הארץ** למעט כמהים ופטוריות, **לקיטתו כאחת** למעט תאנה, **מכניסו לקיום** למעט ירק, ובמעשר חייב גם כשאין לקיטתו כאחת וגם כשאין מכניסו לקיום.

רב ושמואל אומרים שהמשנה דיברה רק בתינוק שנשבה או גר שנתגייר בין הנכרים, והכיר ולבסוף שכח חייב על כל שבת ושבת, ואין לדייק מהמלים השוכח עיקר שבת שידע ממנה קודם, שניתן לפרש שהיה שכוח ממנו עיקרה של שבת, אך לפ"ז אם הכיר ובסוף שכח חייב על כל שבת, ולפ"ז המשנה יכלה לפרש שהכיר ולבסוף שכח חייב על כל אחד וכ"ש היודע עיקר שבת ועשה הרבה מלאכות שחייב על כל אחד, ויש לפרש היודע עיקר שבת שידע עיקרה של שבת ושכחה, **עמוד ב** ולפ"ז אם לא שכח חייב על כל אחד, וקשה שלפ"ז המשנה יכלה לפרש היודע עיקר שבת וכ"ש יודע שהוא שבת שעשה הרבה מלאכות חייב על כל אחד, וצריך לבאר במשנה שגם תינוק שנשבה וגר שנתגייר בי הנכרים הוא כהכיר ולבסוף שכח שחייב על אחד ואחד, ור' יוחנן ור"ל אומרים שדוקא הכיר ואח"כ שכח חייב אך תינוק שנשבה פטור, אך ישנה ברייתא שהשוכח עיקר שבת ועשה הרבה מלאכות בהרבה שבתות חייב אחת ותינוק שנשבה וגר שנתגייר לבין הנכרים ועשה הרבה מלאכות בהרבה שבתות חייב אחת, וכן אחת על דם, אחת על חלב, ואחת על ע"ז, ולמונבז פטור והוא דן לפני ר"ע ששוגג נקרא חוטא כמו מזיד וכמו שחיוב מזיד הוא ביש לו ידיעה כך שוגג הוא חוטא רק כשהיתה לו ידיעה, ואמר לו ר"ע שלדבריו כמו שמזיד חייב רק כשיש לו ידיעה בשעת מעשה כך שוגג חייב רק כשיש ידיעה בשעת מעשה, וא"כ זה לא שוגג אלא מזיד, ורואים שהברייתא השוותה תינוק שנשבה לידע ושכח כדעת רב ושמואל ולא כר' יוחנן ור"ל, ור' יוחנן ור"ל יבארו שהם סוברים כמונבז שחייב רק בידיעה מתחילה, ומנובז למד מהפסוק תורה אחת יהיה לכם לעושה בשגגה, ואח"כ כתוב והנפש אשר תעשה ביד רמה להקיש שוגג למזיד שצריך שיהיה ידיעה בתחילה, ורבנן ידרשו את הפסוק כריב"ל שאומר שכתוב תורה אחת,

דף סט וכתוב וכי תשגו ולא תעשו ועוד כתוב והנפש אשר תעשה ביד רמה, וכולם הוקשו לע"ז שרק דבר שחייבים על זדונו כרת חייבים על שגגתו חטאת, ולמונבז מדובר שיוודע בשעת המלאכה שהיא אסורה אך אינו יודע שחייב עליה קרבן, ולרבנן שגגת קרבן אינו נקרא קרבן, לר' יוחנן מדובר ששגג בכרת אף שבלאו הוא מזיד, ולר"ל רק כששגג גם בכרת וגם בלאו שכתוב אשר לא תעשינה ואשם עד שישגוג בלאו שבה ובכרת שבה, ור' יוחנן לומד את הפסוק זה כר"ש שהשב מידיעתו מביא קרבן על שגגתו ומי שאינו שב אם היה יודע שאסור כגון מומר אין מביא קרבן על השגגה, ולת"ק ברייתא ממעטים מומר מהפסוק מעם הארץ בעשותה, וקשה ששנינו לקמן מנין אבות מלאכות של שבת ואמר ר' יוחנן שזה בא לומר שאם עשה את כולם בהעלם אחד חייב חטאת על כל אחד, ואפשר להבין לר' יוחנן שהזיד בשבת בלאו למרות ששגג בכרת, ולר"ל צריך להעמיד שידע על שבת לענין איסור תחומין לדיעה שתחומין דאורייתא, והברייתא שכתוב בה שגג בזה ובוזה הוא שוגג, הזיד בזה ובוזה הוא מזיד, שגג בשבת והזיד במלאכות או שגג במלאכות והזיד בשבת, או שאמר יודע אני שמלאכה זו אסורה ולא ידעתי שחייבים קרבן עליה חייב חטאת כדעת מונבז ששגג בקרבן נקרא שגגה.

אביי אומר שבשבועת ביטוי גם לר' יוחנן חייב קרבן רק כשהוא שוגג בלאו ואף שאין שם כרת אך היה מקום לומר שכיוון שזה הלאו היחיד שמביא קרבן עליו יהיה חייב גם בשגג בקרבן, **עמוד ב** והברייתא שנאמר בה ששגגת שבועת ביטוי הוא גם כשידע שאסורה אך לא ידע שחייב קרבן עליה חייב קרבן זה לדעת מונבז, אך לר' יוחנן צריך שגגה בלאו, וללישנא בתרא קשה מכאן על אביי שלמונבז אין חידוש בזה שנקרא שגגה והברייתא היא לרבנן ובכ"ז נקרא שגגה גם בהזיד בלאו.

אביי אומר שבתרומה לכו"ע חייב חומש רק בשגג בלאו ולא מספיק שגג במיתה שאינה ככרת, ולרבא מיתה היא ככרת ונחשב שוגג גם בהזיד בלאו.

רב הונא אומר שההולך בדרך ואינו יודע מתי שבת מונה ו' ימים ושומר את יום הז' וחייא בר רב סובר ששומר יום אחד ומונה ו' ימים, ונחלקו שלרב הונא לומדים מברייתו של עולם שהיה ו' ימים מלאכה ושבתה ביום הז' וחייא בר רב לומד מאדם הראשון עצמו שהיה לו שבתה יום א' ואח"כ ימי מלאכה, וישנה ברייתא שההולך בדרך ואינו יודע מתי שבת משמר יום אחד לששה ואין לומר ששומר יום אחד ואח"כ מונה ששה שהיה צריך לכתוב מפורש משמר יום אחד ומונה ו', וישנה ברייתא נוספת שכותבת מפורש ההולך בדרך ואינו יודע מתי שבת מונה ו' ומשמר יום אחד כדעת רב הונא, ובכל הימים הוא עושה מלאכה כדי חייו ואין לומר שיעשה יום לפני שבתו פרנסת ב' ימים כי אולי זה באמת שבת אלא עושה כל הימים לפרנסתו, והיום שמשמר ניכר ע"י שעושה בו קידוש והבדלה. ואם הוא זוכר את היום שיצא בו מהעיר עושה מלאכה כל אותו היום שודאי לא יצא בשבת, ואין לומר שזה לא היה ער"ש שיתכן שיצא בער"ש אם הזדמנה לו שיירה. ר"נ אומר שדין המשנה שיתכן חטאת אחת על הרבה שבתות נלמד מושמרו בני ישראל את השבת שיש שמירה אחת להרבה שבתות וישנו פסוק **את שבתותי תשמורו** שיש חיוב שמירה לכל שבת, ור"נ בר יצחק אומר שמושמרו לומדים שמירה אחת לכל שבת ומואת שבתותי תשמורו לומדים שמירה אחת להרבה שבתות.

דף ע ורב ספרא מבאר שההבדל בין שגגת שבת וזדון מלאכות שחייב חטאת אחת ובין זדון שבת ושגגת מלאכות שחייב על כל

מלאכה שאם פורש מידיעת שבת חייב אחד, ואם פורש בגלל המלאכה חייב על כל אחד, ור"נ מקשה שבכ"ז הוא פורש בשבת בגלל המלאכות ופורש מהמלאכות בגלל השבת, אלא מבאר ר"נ שהחילוק הוא שהתורה מחייבת קרבן על שגגה וא"כ בזדון מלאכות הוא שגגה אחת אך בשגגת מלאכות זה הרבה שגגות.

לשמואל לומדים חילוק מלאכות מהפסוק מחלליה מות יומת שיש הרבה מיתות על חילול אחד ואם אינו ענין למיתה ממש שכבר כתוב העושה מלאכה יומת, לומדים מזה על חטאות אך קשה מדוע שמואל לא לומד מהפסוק של ר' נתן שכתוב ויקהל משה, אלה הדברים, אלה גמטריא ל"ו, דברים עוד ב' והה' מרבה עוד אחד וזה מרמז על ל"ט אבות מלאכות ואם עשאן בהעלם אחד חייב על כל אחד שהתורה הוסיפה בחריש ובקציר תשבות והוסיפה התורה לא תבערו ויצאה הבערה מן הכלל ללמד שעל כל אחד חייב חטאת בפני עצמה, וצריך לומר ששמואל סובר כר' יוסי שהבערה יצאה ללמד שיש בה רק לאו ולא סקילה, ור' יוסי עצמו לומד חילוק חטאות בשבת מהפסוק ועשה מאחת מהנה שיתכן שחייב אחת על כל א', או א' שאם צלל ב ולומדים מזה שכתוב אחת שהיא הנה והנה שהיא אחת **עמוד ב** שכתב שם משמעון, הנה מלמד על אבות, מהנה מלמד על תולדות, אחת שהיא הנה זדון שבת ושגגה במלאכות הנה שהיא אחת שגגה לענין שבת וזדון במלאכות, ולשמואל לא נח ללמוד מיתור הפסוק מאחת מהנה.

רבא הסתפק אם הוא שוגג גם בשבת וגם במלאכות וטען ר"נ שיש כאן שגגת שבת וחייב רק א' ורבא טען שיש כאן העלם מלאכות, ורבא אומר שאם כשמתרים בו הוא פורש משום שבת זה נקרא שגגת שבת, ואם הוא פורש משום המלאכה זה נקרא שגגת מלאכות, ורבינא אומר שהוא פורש משבת בגלל המלאכות ומהמלאכות בגלל שבת וחייב רק אחד, וממה שר' יוחנן פירש את המשנה לקמן שחייב על כל אב מלאכה, לכאורה יש להוכיח שהוא סבר שגם שגגת שבת ומלאכות גם חייב על כל א' אך קשה שאם נאמר שרק בזדון שבת יהיה חייב על כל מלאכה היכן יש כאן זדון, ויש לומר שיש זדון לענין לאו והוא שוגג רק בכרת, כדעת ר' יוחנן לעיל, ולר"ל יש לפרש שיש זדון לענין שבת בתחומין לר"ע שתחומין דאורייתא.

לרבא אם קצר וטחן כגרוגרת בשגגה של שבת ובזדון במלאכה ושוב קצר וטחן בזדון שבת ושגגה במלאכה ונדע לו על המלאכה הראשונה של שגגת שבת ואח"כ נודע לו על המלאכה של זדון שבת והוא שוגג במלאכה,

דף עא אינו צריך להביא קרבן על השגגה השניה שהחטאת שהוא מביא על הקצירה הראשונה גורת עמה את הקצירה השניה ואינו מביא חטאת על הטחינה שהיא בשגגת שבת ומספיק לה הכפרה של הקצירה, ואם נודע לו קודם על הקצירה השניה של שגגת מלאכות והוא צריך להביא עליה חטאת היא גורת עמה את הקצירה של ההעלם הראשון, אך צריך להביא חטאת נוספת על הטחינה, ולדעת אביי גם טחינה גורת טחינה ששם טחינה אחת היא, ואף שלענין ב' זיתי חלב בהעלם א' ונדע לו על א' ואח"כ אכל כזית בהעלם של השני סובר רבא שאם הביא על הראשון מתכפר גם השני ולא השלישי ואם הביא על השלישי מתכפר השני ולא הראשון, ואם הביא קרבן על האמצעי התכפרו כולם, ולאביי אם הביא קרבן על אחד מהם התכפרו כולם, יש לומר שאחרי שרבא שמע את סברת אביי שיש גרירה הוא קיבל את סברתו בגרירה אחת אך לא בשתי גרירות ולכן טחינה לא תגרור טחינה, ור' זירא או ר'

ירמיה הסתפקו בזה במקרה שקצר וטחן חצי גרוגרת בשגגת שבת וזדון מלאכות ואח"כ קצר וטחן חצי נוסף בזדון שבת ושגגת מלאכות האם מצטרפים, ואמר ר' אסי שאינם מצטרפים שלא כאביי ורבא, ובמשנה שכתוב שאם אכל חלב וחלב בהעלם אחד חייב א' ואם אכל חלב ודם ונותר ופיגול בהעלם אחד חייב על כל אחד אך אם אכל חצי זית ועוד חצי זית ממין אחד חייב ואם אכל חצי זית מב' מינים אינם מצטרפים, ר"ל מבאר בשם בר תוטני שהחידוש הוא במין אחד כשאכלו בשני תמחויין וכדעת ר' יהושע שתמחויין מחלקים וחייב ב' חטאות רק לחומרא, אך לא להקל שלא יהיה צירוף לכזית, ור' אסי אמר שהם חלוקים לחטאות ואינם מצטרפים, ור' אסי ילמד שר"ל דיבר על הסיפא שבב' איסורים פשוט שלא מצטרפים, ור"ל ביאר שהוא מין אחד בב' תמחויין ור' יהושע סבר שב' תמחויים מחלקים אף לקולא, **עמוד ב** אך לפ"ז אם בסיפא מדובר בב' תמחויים א"כ ברישא מדובר בתמחוי אחד ורב הונא אומר שהחידוש הוא שאף במקרה שהיה ידיעה בינתיים בכ"ז אין חילוק כדעת ר"ג שאין ידיעה לחצי שיעור.

לדעת ר' יוחנן אם אכל זיתים של חלב בהעלם אחד ונדע על הראשון ואח"כ על השני חייב שתי חטאות שכתוב על חטאתו והביא שיביא על כל חטא, ולר"ל חייב אחד שכתוב מחטאתו ונסלח לו, והפסוק על חטאתו והביא מדבר לאחר כפרה ור' יוחנן יעמיד את הפסוק זה באופן שאכל כזית ומחצה ונדע לו על כזית ואח"כ אכל חצי זית נוסף תוך העלם של החצי הראשון שאינם מצטרפים, ורבינא הסתפק אם נחלקו באופן שנודע קודם הפרשה שלר' יוחנן סובר הפרשה מחלקת, ולר"ל ידיעה מחלקת, או שהם נחלקו כשנודע אחר הפרשה ולר' יוחנן הפרשות מחלקות ולר"ל כפרות מחלקות, וקודם הפרשה יודה ר' יוחנן שחייב א', או שהם נחלקו בין נודע קודם הפרשה בין נודע אח"כ, אמר ר' אשי שהם נחלקו בשניהם שאם נאמר שר"ל מודה שאחר הפרשה חייב מדוע הוא לא העמיד בזה את הפסוק על חטאתו, ואם נאמר שר' יוחנן מודה קודם הפרשה שחייב רק אחד, הוא יכול להעמיד בזה הפסוק ונסלח לו, אך ניתן לומר שהם הסתפקו קודם הפרשה או לאחריה ואת"ל שחייב ר' יוחנן יעמיד את הפסוק בכזית ומחצה ואת"ל שפטור ר"ל יעמיד הפסוק לאחר כפרה.